BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dnia 19 lipca 1930 roku. **295.**

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ. Dział. Str.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

---oooOooo---

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Wywiad "Jauna kas Zinas" z posłem polskim w Rydze Arciszewskim o stosunkach polsko-litewskich.

Poseł polski w Rydze p.Arciszewski, po powrocie z podróży do Warszawy, udzielił wywiadu korespondentowi "Jaunakas Zinas" w sprawie wewnętrznej i zagranicznej polityki Polski. W kwestji stosunków litewsko-polskich p.Arciszewski oświadczył:

Stosunki litewsko-polskie, które Litwa niestety uważa za nieuregulowane, w przekonaniu Polski nie mogą stanowić przeszkody dla utrwalenia pokoju w tej części Europy. Niech Litwa nie wątpi, iż polityka Polski względem Litwy jest tak samo przyjazna, jak i względem Łotwy. Nie należy zapominać, iż w polityce wybitną rolę odgrywa logika i konsekwencja. Dążąc wraz z innemi państwami do powszechnego zbliżenia, Polska nigdy nie zmieni swego stanowiska i kierunku swej polityki zagranicznej bez względu na jakiebądź nieporozumienia i zatargi z Litwą.-

Komentarze do odpowiedzi Litwy na memorjał Brianda.

"Lietuvos Aidas" Nr.159 z dn.16.VII.1930 r.Art.p.t."O federacji europejskiej". Streszczenie:

Rząd litewski, aprobując zasadniczo w swej odpowiedzi ideę Brianda, wskazał zarazem na niektóre przeszkody, z których najpoważniejszemi są ostre antagonizmy i wrogie przeciwieństwa, powstałe skutkiem kroków, które nie doczekały się reakcji sprawiedliwości. Chodzi tu o fakt zagarnięcia przez Polaków Wilna.

Żadne układy, żadne decyzje i zabiegi o zatuszowanie nie mogą zmusić narodu, by zapomniał, iż trzecia część jego terytorjum wraz ze stolicą całego kraju została podstępnie zagarnięta gwałtem okupowana przez obcych. Europa, świat cały, życzyłby nawet sobie, aby o tej niesprawiedliwej sytuacji, jaka powstała skutkiem gwałtu, zapomniano. Polacy i ich poplecznicy sądzą, że Litwini również zwolna przyzwyczają się do faktycznego stanu rzeczy i zapomną wreszcie o zadanym im ciosie. Jest to błędny pogląd, to się nigdy stać nie może.-

"Rytas" o znaczeniu zwycięstwa pod Grunwaldem.

"Rytas" Nr.158 z dn.15.VII.1930 r. Art.p.t."Zwycięstwo wielkiego rycerza". Streszczenie:

Gdyby nie bitwa pod Grunwaldem, być może, nieistniałaby dziś Polska, której zakon krzyżacki najwięcej zagrażał. Możliwem jest, że i los Litwy również inaczej się ułożył, gdyż zakon kończył już pracę nad opanowaniem Żmudzi, dążąc w swej nienasyconej ekspansji do zagarnięcia całego nadbałtyku.

Jednakże żelazna ręka Witolda Wielkiego zmiażdżyła pod Grunwaldem potęgę teutońską i na długie wieki obróciła ster historji Litwy i innych narodów w innym kierunku.

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

W y w i a d "L i e t u v o s Ž i n i o s" z p o s ł e m p o l s k i m , d r e m A r c i s z e w s k i m o s t o s u n k a c h p o l s k o - l i t e w s k i c h .

Poseł polski w Rydze p.Arciszewski, po powrocie z podróży do Warszawy, udzielił wywiadu korespondentowi "Lietuvos Žinios" w sprawie zewnętrznej i zagranicznej polityki Polski. W kwestji stosunków litewsko-polskich p.Arciszewski oświadczył:

Stosunki litewsko-polskie, które [illegible] nie [illegible] pozostawiają [illegible] Polski nie [illegible] przeszkodą [illegible] Europy. [illegible] jest [illegible], jak i [illegible] w politycę wybitną rolę odegrała [illegible]. Dzięki [illegible] zaś w wyniku [illegible] Polska nigdy nie zmieni swego stanowiska i kierunku swej polityki zagranicznej bez względu na jakiekolwiek nieporozumienia i zatargi z Litwą.-

K o m e n t a r z e d o o d p o w i e d z i L i t w y n a m e m o r j a ł B r i a n d a .

"Lietuvos Aidas" Nr.159 z dn.16.VII.1930 r.Art.p.t."O federacji europejskiej". Streszczenie:

[illegible] przedstawiciel, zgodnie z zasadą w swej odpowiedzi ideę [illegible], wskazując zarazem na niektóre przeszkody, z których najpoważniejszemi są dobre antagonizmy i wrogie przeciwieństwa, powstałe [illegible], które nie doczekały się rzekomej sprawiedliwości. Chodzi tu o fakt [illegible] przez Polaków Wilna.

[illegible] żadne decyzje i zabiegi o zatuszowanie nie mogą [illegible] narodu, by zapomniał, że traci całą [illegible] terytorjum [illegible] wskutek podstępnie zagarniętej [illegible] [illegible], przez obecną Europę, [illegible], nawet [illegible] [illegible] Polaków i ich popleczników, że Litwini równie [illegible] do faktycznego stanu rzeczy i zapomną o [illegible] im ciosie. Jest to błędne rozumowanie, to się nigdy stać nie może.-

"R y t a s" w r o c z n i c ę z w y c i ę s t w a p o d G r u n w a l d e m .

"Rytas" Nr.158 z dn.15.VII.1930 r. Art.p.t."Zwycięstwo wielkiego rycerza". Streszczenie:

Gdyby nie bitwa pod Grunwaldem, być może, nieistnieliby dziś Polacy, którym zakon krzyżacki największej zagrażał. Możliwem jest, że [illegible] również inaczej się ułożył, gdyż zakon [illegible] już pracę nad [illegible], dążąc w swoim nienasyconej [illegible] do zagarnięcia całego [illegible].

Jednakże zdołano [illegible] Witold Wielki zaznaczył się pod Grunwaldem potęgą teutońską i na zawsze wielki obrócił w utar [illegible] Litwy i innych narodów w [illegible].

Dziś byłoby zbyt śmiałem przeprowadzać porównania między wypadkami politycznemi starej i nowej niepodległej Litwy a Grunwaldem /czy też innym wypadkiem z przeszłości/. Błędnem byłoby go uważać za symbol za symbol dzisiejszych naszych stosunków z sąsiadami i dzisiejszych narodowych dążeń politycznych. Obchodzimy jednak pamiętkę Grunwaldu, jako pamiątkę wielkiego rycerza, jako krok, przynoszący honor narodowi i państwu.-

Dokoła litewsko-łotewskiego układu handlowego. Dnia 16-go b.m. odbyło się w Rydze posiedzenie komisji układów gospodarczych, na którem rozważano projekt układu handlowego litewsko-łotewskiego. Komisja zakończyła badanie projektów i spisu towarów i ustaliła, iż ze strony Łotwy przeszkód do rokowań handlowych z Litwą niema. 17-go lipca, na kolejnem posiedzeniu gabinetu ministrów, została mianowana delegacja łotewska dla rokowań z Litwą. Przewodniczy delegacji poseł na sejm Ulmanis. Oprócz niego, w skład delegacji wchodzą: kierownik działu bałtyckiego ministerstwa spraw azgranicznych Munters, wice-dyrektor zarządu statystycznego Salnais i wice-dyrektor departamentu handlu Zalc.

Początek rokowań przewidywany jest w sierpniu. Poseł łotewski w Kownie Lepinsz, który brał udział w naradach komisji i uzyskał audjencję w tej sprawie u prezydenta Łotwy Kwiesisa, przybył z powrotem do Kowna.-

Wycieczka agronomów do Estonji. Litewski związek agronomów od 28 lipca do 2 sierpnia urządza wycieczkę do Estonji. Koszta podróży ponosi Izba Rolnicza.-

Konferencja kolejowa w Kownie. Dnia 20 sierpnia w Kownie odbędzie się konferencja kolejowa Litwy, Łotwy, Estonji i Niemiec.-

Wycieczka na pola Grunwaldu. Jak podaje "Rytas", w Kownie organizuje się wycieczka na pola grunwaldzkie, na których Wielki Książę Witold miał pokonać Krzyżaków.-

Wyjazd wycieczki holenderskiej z Litwy. Dnia 15-go b.m. holenderski konsul honorowy w Kownie dr.Tilmans wydał obiad pożegnalny dla uczestników wycieczki holenderskiego Towarzystwa przyjaciół Ligi Narodów, na którym, oprócz gości z zagranicy, byli obecni przedstawiciele władz ministerjalnych i samorządowych. Po obiedzie uczestnicy wycieczki wyjechali do Holandji.-

Wycieczka do Łotwy. Izba Rolnicza organizuje w sierpniu wycieczkę rolników do Łotwy. Marszruta wycieczki opracowana jest w sposób następujący, iż wycieczka będzie mogła jednocześnie zwiedzić kilka rejonowych wystaw rolniczych w Łotwie i zaznajomić się z postępem rolnictwa w tym kraju.-

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"R y t a s" o n i e w y r a ź n e j s y t u a c j i p a r t y j n i c t w a.

"Rytas" Nr.160 z dn.17.VII.1930 r.Art.p.t."Co dalej".

Streszczenie:

Całe społeczeństwo litewskie widzi, że ci, którzy tak odważnie proklamowali jedność wszystkich mieszkańców, obecnie sami nie mogą utrzymać jedności między sobą.

Rozłam w jakimś kierunku politycznym czy partji w normalnych warunkach życia nie stanowiłby niewątpliwie sensacji i mierząc miarą państwową, nie wywoływałby niepokoju w inaczej rozumującem społeczeństwie. Rozbijanie jednak grup rządzących, gdy chce się na nich opierać cały ustrój, nie może być pozostawione bez uwagi.

Dzisiaj nawet prasa urzędowa nie skrywa się z tem, iż w Litwie istnieją narodowcy i "narodowcy". Nieraz na łamach "Lietuvos Aidasa" i innych, narodowców w cudzysłowach nazywano politycznymi psychopatami, ludźmi złej woli i t.p.

Nie jest również tajemnicą, /i prasa oficjalna podkreśla to/, że między jedną i drugą częścią społeczeństwa narodowców toczy się gwałtowna i zażarta walka. Narodowcy w cudzysłowach z punktu widzenia prądów oficjalnych są jedną z najniebezpieczniejszych opozycyj, która również głosi, iż walczy o "honor narodu i dobro państwa", tak samo dąży do jedności narodu, tak samo walczy z burzycielami tej jedności bez względu na to, kim oni są.

Nas naturalnie te hasła i rzekome "idealistyczne" cele nie przekonywują, Nie przekonają one i społeczeństwa, któremu już się uprzykrzyło stałe zwodzenie. Jedność tworzy się pracą, lecz nie okrzykami, które ani krajowi nie pomogą, ani nie stworzą jedności.

Napróżno odwołuje się również przedostające się do prasy wiadomości o tworzeniu się nowych partyj, o niewyraźnych celach i jeszcze niewyraźniejszym składzie. Dla społeczeństwa litewskiego potrzebne jest wyraźne położenie. Może to dać jedynie wykonywanie konstytucji, które może wprowadzić sytuację kraju na normalne tory. Bez tego nie może być porządku w Litwie, nie może istnieć jedność i nie uda się walka z różnemi anomaljami, niszczącemi podstawy nie - tylko społeczności, lecz i państwowości.-

O b c h ó d 520- e j r o c z n i c y b i t w y p o d G r u n w a l d e m. Dnia 15-go b.m. Kowno obchodziło 520-ą rocznicę bitwy pod Grunwaldem. Uroczystości rozpoczęły się w koszarach 5 pułku w Ponienuniu. Na rewję pułkową przybyli ministrowie, wyżsi urzędnicy wojskowi i cywilni. Premjer Tubelis wygłosił przemówienie o bohaterskich czynach Witolda Wielkiego. Po rewji odbyła się uroczysta promocja absolwentów wyższych kursów wojskowych im.Witolda Wielkiego. O godzinie 1-ej odbył się pochód z podobizną Wielkiego Księcia Witolda.

Pochód ukonstytuował się przy dźwiękach marszu "Mes be Vilniaus" nenurimsim". Na czele pochodu postępowali strzelcy i korporacje studenckie, tuż za podobizną księcia Witolda kroczyli ministrowie, za nimi wyżsi urzędnicy wojskowi i cywilni i przedstawiciele organizacyj społecznych.

Pochód przeciągnął głównemi ulicami Kowna, następnie częściowo się rozwiązał, opuścili go ministrowie i wyżsi urzędnicy wojskowi i cywilni. Przyłączyły się natomiast organizacje portowe i strażacy.

W czasie pochodu szybowały nad miastem samoloty. W pochodzie wzięło udział kilkaset osób.-